1.

Pčelarsko udruženje Nukleus započinje proizvodnju pčelinjeg voska u opštini Gračanica

2.

Novi Centar za karijeru u Vitini za pomoć učenicima u snalaženju u neizvesnoj 2020 godini

3.

„Digitalna škola“ sa Kosova je potpisala sporazum sa jednom od najvećih škola za jezike na svetu „Berlitz“ sa potencijalom da se proširi na 500 novih lokacija širom sveta

4.

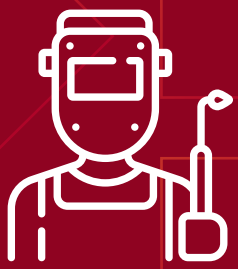

Oporavak od pandemije: Kako kombi za rad na terenu priprema nove zavarivače na Kosovu

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

Swiss Agency for Development and Cooperation SDC

EYE Enhancing Youth Employment

1.

PČELARSKO UDRUŽENJE NUKLEUS započinje proizvodnju pčelinjeg voska u opštini Gračanica

Ove nedelje smo sretni što smo mogli da obeležimo početak proizvodnje pčelinjeg voska u opštini Gračanica, u Laplјem Selu! Pčele su najvažniji oprašivač prehrambenih useva na svetu. Otprilike 1/3 sve hrane koju svakodnevno konzumiramo oslanja se na oprašivanje pčela. Na Kosovu, iako pčelarska industrija raste i ima veliki potencijal, jedna od najvećih prepreka za pčelare je upravo nedostatak kvalitetnih ploča sa pčelinjim voskom, koji je od suštinskog značaja za kvalitetnu proizvodnju meda, matične mleči, propolisa, itd.

SA 40 ČLANOVA KOJI POSEDUJU 1,000 KOŠNICA

Pčelarsko udruženje Nukleus ima veliko znanje o tržištu i široku mrežu saradnika u pčelarskoj industriji na Kosovu. EYE je podržao Nukleus u razvoju samo-održivog poslovnog plana i nabavci mašina za pčelinji vosak - sistemska intervencija koja će pomoći ne samo Nukleusu, već i celom ekosistemu pčelara na Kosovu, za koji se procenjuje da ima ukupno 100,000 košnica, koji sada mogu da koriste kvalitetni pčelinji vosak za širenje svog poslovanja, zapošljavanje novih radnika i povećanje konkurentnosti.

Predsednik Udruženja pčelara „Nukleus“ Mladen Đokić izjavio je da će pčelari uz pomoć svojih novih mašina napraviti visokokvalitetni vosak

> **Iza nas je čitava mašina koja nam omogućava da sterilišemo sopstveni vosak i proizvedemo potreban i jedini sastojak koji pčele koriste, a to je vosak. Ova mašina neće biti na usluzi samo lokalnim pčelarima, već svim pčelarima u opštini Gračanica, pa i šire“,**

naveo je Đokić.

Iako je relativno nov u poslu, **Siniša Đorđević** iz Gračanice poseduje 40 košnica. Njegov plan je, kaže, da stigne do ukupno 100 košnica.

Pre ovoga kupovali smo sve i svašta, parafinski kao i vosak sumnjivog kvaliteta. Nudimo ga pčelama u košnici, ali ga pčele jednostavno ne prelaze, a takođe ne izvlače okvir gde bi čuvale hranu i leglo. Tako da nam ova mašina zaista mnogo znači",

rekao je Siniša Đorđević.

Živorad Petković, jedan od iskusnijih pčelara, rekao je da im je važno da sada imaju kvalitetan pčelinji vosak ovako blizu kuće.

Najskuplja roba za pčelare je vreme. Morali smo da odlazimo na veoma udaljena mesta da bismo kupili kvalitetan vosak. Posećivali smo regionalne sajmove u Beogradu, Skoplju, Nišu, pa čak i tamo bilo je teško pronaći kvalitetne ploče pčelinjeg voska, a da ne govorimo o vremenu koje smo gubili u prevozu. Takođe sam srećan što mi kao iskusnija generacija možemo pružiti znanje mladim ljudima koji su energični i žele da poboljšaju postojeće stvari."

Opština Gračanica je takođe doprinela u velikoj meri i time je Nukleusu obezbedila prostorije bez ikakve naknade koje mogu da koriste za proizvodnju pčelinjeg voska. Gradonačelnik Gračanice **Srđan Popović** zahvalio se na projektu SDC EYE i Švajcarskoj vladi na ovoj investiciji i istakao da je funkcionisanje Udruženja „Nukleus" veoma važno za ovu opštinu.

Na teritoriji opštine Gračanica postoji preko 100 pčelara, imamo oko 3,000 košnica i to je nešto što nas zaista raduje: činjenica da ljudi mogu da žive od onoga što sami proizvode. Ovo je signal svim mladim ljudima koji imaju inovativne ideje i svima koji rade na zapošljavanju mladih, da će im opština izaći u susret,"

navodi Popović.

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

Swiss Agency for Development and Cooperation SDC

EYE Enhancing Youth Employment

2.

NOVI CENTAR ZA KARIJERU U VITINI za pomoć učenicima u snalaženju u neizvesnoj 2020 godini

Imali smo zadovoljstvo da obeležimo otvaranje novog Centra za karijeru u Vitini, što je rezultat zajedničkog ulaganja između SDC-a, i opštine Vitina.

OVAJ CENTAR ZA KARIJERU PRUŽIĆE SAVETE ZA STOTINE UČENIKA

Postepeno će doprineti rešavanju neusklađenosti veština koja je bila ključni izazov za kosovsko tržište rada. 2020. godine, kako se pandemija razvijala, učenici širom Kosova našli su se na neistraženim teritorijama, a njihov prelazak sa škole na posao postao je posebno izazovan, jer tržište rada doživljava ogromne poremećaje. Ova godina nam je pokazala da je sada više nego ikad preko potrebna karijerna orijentacija.

Potrebni su nam centri za karijeru da naučimo učenike kako da se prilagode neizvesnosti 2020. godine, da izgrade samopouzdanje i osnaže ih, identifikuju njihove veštine, olakšaju zaposlenje i konačno ih osposobe za snalaženje u svetu rada. Za stručno obrazovanje i osposobljavanje, karijerno vođenje je posebno važno jer poboljšava efikasnost obrazovanja; jača veze sa tržištem rada i privatnim sektorom; i povećava upis.

Zajedno sa nizom lokalnih partnera kao što je AVETAE, već smo uspostavili centre za karijerno vođenje u 8 škola stručnog obrazovanja širom Kosova. Ovo će biti 9. centar i nadamo se da ovaj model može ubediti druge škole i opštine da stupe u sličnu saradnju za pružanje karijernog vođenja, čak i bez spoljnog finansiranja.

3.

„DIGITALNA ŠKOLA“ SA KOSOVA JE POTPISALA SPORAZUM SA JEDNOM OD NAJVEĆIH ŠKOLA ZA JEZIKE NA SVETU „BERLITZ“

sa potencijalom da se proširi na 500 novih lokacija širom sveta

Navikli smo da slušamo kako IKT kompanije sa sedištem na Kosovu usvajaju globalne usluge i standarde. Međutim, primeri kada kosovske kompanije globalno izvoze usluge su malobrojni. Sada će, u skladu sa novo potpisanim ugovorom, Digitalna škola (Shkolla Digjitale) proširiti svoje tehnološko obrazovanje za decu širom sveta na 500 potencijalnih novih lokacija - od Hong Konga i Nemačke, do SAD-a, Meksika i dalje.

Postoji veliki osećaj ponosa u našem timu — u Prištini smo započeli nešto vrlo malo što sada utiče na mlade širom sveta“,

kaže **Hana Qerimi,** suosnivač Digitalne škole. „Sve se još uvek oseća pomalo nestvarno - počelo je samo iz jednog razgovora, a sada poslujemo u toliko zemalja. Bilo je potrebno ogromno istraživanje, rad, posvećenost i upornost da bi se ovo postiglo, a mi radimo danonoćno kako bismo svetu stavili do znanja da nije samo digitalna škola već i da su svi stanovnici Kosova vrlo vredni!“

Novi ugovor sa svetskim gigantom za kurseve Berlitz US omogućiće da se nastavni programi i obuka za decu na temu tehnologije iz Digitalne škole održavaju na preko 500 postojećih Berlitz lokacija. Berlitz je globalni nosilac za tehnološku edukaciju koji omogućava mladim ljudima da se kreću digitalnom transformacijom i iskoriste mogućnosti koje im pruža budućnost.

EYE je ciljano investirao u Digitalnu školu kako bi poboljšao njihov marketing i brendiranje i pomogao im da predstave svoj brend i usluge na međunarodnom nivou. IKT polje na Kosovu ima veliki potencijal: to je možda jedan od retkih sektora sa pozitivnim trgovinskim bilansom, gde zemlja izvozi veću od one vrednosti koje uvozi. Može da podstakne ekonomski razvoj i stvori hiljade novih radnih mesta.

Sa skromnih početaka do globalnog povećanja

Digitalna škola je biznis sa sedištem na Kosovu koji deci i adolescentima nudi kurseve programiranja i informaciono-komunikacione tehnologije. To je program van radnog vremena koji su osnovale dvoje poslovnih i tehnoloških entuzijasta na Kosovu, a to su Hana Qerimi i Darsej Riziaj, sa vizijom da kosovsku omladinu osposobe pravim veštinama za uspeh u životu i radu. Kompanija je već obučila na stotine mladih na Kosovu za HTML, CSS, Javascript i druge digitalne veštine.

Nakon lokalnog širenja, Digitalna škola otvorila je prvu franšizu u Sloveniji, 2018. godine, i time su napravili veliku priču o uspehu koja će zatim otvoriti vrata za dalje širenje. Makedonija i Bosna su ih brzo sledile, što je takođe podstaklo tim da počnu sa uključivanjem učenja jezika u svoje tehnološke programe.

„Mladi danas uče programske jezike putem tehnologije, pa smo to počeli da uklapamo u svoje nastavne programe“, kaže Hana. „Tada smo stupili u kontakt sa Berlitz SAD-om, a nakon nekoliko poziva direktor Berlitz-a za EMEA region posetio nas je u Prištini.“ Ubrzo nakon toga, faze pilotiranja započele su u Nemačkoj, naime u Berlinu, Frankfurtu, Erfurtu i Drezdenu – i sve su se pretvorile u uspeh.

Kako se pandemija razvijala i kako su se zemlje nalazile u blokadi, Digitalna škola - imajući vrlo okretan tim - razvila je novi softver i sisteme upravljanja i brzo prilagodila svoje module za učenje preko inteneta. Sa novim sistemom učenja koji se pokazao uspešnim na Kosovu, Berlitz je prepoznao njegov potencijal za globalni rast i usledio je sporazum o započinjanju onlajn nastave u SAD-u, Meksiku, Hong Kongu i drugim lokacijama.

To je omogućilo da se nastavni programi za edukaciju dece o tehnologiji Digitalne škole predaju na potencijalno preko 500 postojećih Berlitzovih lokacija. Biće organizovana lična i digitalna obuka, a Digitalna škola planira da podrži rast nudeći podršku svojih timova za razvoj nastavnih programa, tima za tehničku podršku i svog tima za marketing i prodaju.

„Programiranje je trenutno najtraženiji posao i ono što nudimo će u velikoj meri uticati na decu i tinejdžere širom sveta“, navodi Hana. „Takođe očekujemo da započnemo saradnju sa javnim školama i podržimo ih u koraku sa novim trendovima i tehnološkim napretkom u nastavi.

Ciljano ulaganje u agilne, tehnološki pametne pružaoce obuke, kao što je prikazano gore, gradi povezanost i podržava digitalizaciju šire ekonomije. U 2020. godini sposobnost pružanja pristupa modularnom i fleksibilnom treningu putem digitalizacije i kombinovanog učenja presudna je za obezbeđivanje dugoročne održivosti. Podsticanje inkluzivnog razvoja veština je ključno za ono što EYE radi na Kosovu kako bi mladima omogućio da steknu veštine za koje postoji potražnja a koje vode ka boljim izgledima za zaposlenje.

Digitalna škola je najbolji primer kako sistemsko ulaganje može otići daleko i ne samo da menja oblast digitalnog učenja na Kosovu, već i globalno pozicionira lokalne kompanije i utiče na globalne pristupe neformalnom obrazovanju.

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

Swiss Agency for Development and Cooperation SDC

EYE Enhancing Youth Employment

4.

OPORAVAK OD PANDEMIJE: Kako kombi za rad na terenu priprema nove zavarivače na Kosovu

Dok se sektor obrade metala na Kosovu suočava sa posledicama COVID-19, SDC pomaže u uspostavljanju inovativnog podučavanja za obuku i sertifikaciju u pokretu koje treba da pomognu industriji zavarivanja da nastavi i pored COVID-19 prepreka, zaposli kvalifikovano osoblje i poboljša otpornost proizvodnih firmi.

Istorija Kosova sa preradom metala seže duboko

Velika društvena preduzeća koja su nekada predstavljala stub ekonomije male zemlje sada su ustupila mesto manjim privatizovanim kompanijama koje su stvorile svoj prostor izvozeći metalne proizvode poput osnovnih metala, arhitektonskih čelika i opreme za grejanje i ventilaciju prema Evropskim tržištima.

Ipak, uprkos ogromnom potencijalu metalne industrije za podsticanje ekonomskog razvoja na Kosovu, i pored sve veće potražnje za zaposlenima u ovom sektoru, i dalje postoji veliki nedostatak kvalifikovanih zavarivača. Čak i uz zapanjujuću nezaposlenost na Kosovu, posebno među mladima - od kojih je 49 % bez posla — pronalaženje adekvatno kvalifikovanih zavarivača je teško.

Razloga je mnogo, ali svodi se na nekoliko stvari: institucije i kompanije za obuku još uvek ne komuniciraju dovoljno međusobno, mnogi pružaoci obuke još uvek ne nude usluge koje uključuju međunarodno priznate sertifikate, a postoji opšte nedostatak tržišnih informacija o zanimanju i obukama zavarivača.

Kako se COVID-19 probijao po Kosovu, to je u velikoj meri poremetilo tržište rada, bacivši u rasulo ionako krhko tržište rada. Industrija zavarivanja - kao i većina drugih industrija - bila je teško pogođena, a izgledi za pronalazak kvalifikovanih zaposlenih išli su iz lošeg ka gorem.

Podrška rešenjima bez presedana za vremena bez presedana

Inovativni pružaoci obuke nisu stajali skrštenih ruku. Mnogi pronalaze inventivne načine da se prilagode situaciji. Ali jedna kompanija, pod nazivom Weld Tech, bila je posebno maštovita - na načine koje Kosovo verovatno nikada ranije nije videlo. Kakvo je to bilo rešenje Weld Tech-a? Genijalan kombi za rad na terenu je pretvoren u mobilni objekat za obuku za zavarivanje zasnovan na ISO-u sa vrhunskom tehnologijom!

COVID-19 STVORIO JE TEŠKU SITUACIJU, DOVODEĆI DO OGRANIČENJA PUTOVANJA ZA OSOBLJE KOMPANIJA“, NAVODI EKREM SALLAHAJ, VLASNIK KOMPANIJE WELD TECH.

Koji je takođe međunarodni specijalista za zavarivanje i građevinski inženjer. „Kompanije za obradu metala takođe imaju osetljivu dinamiku rada, tako da nije retko da kompanije oklevaju da pošalju svoje zavarivače na obuku i sertifikaciju zbog zauzetog radnog rasporeda. Zbog toga smo smislili mobilnu uslugu obuke koja uzima u obzir ovakvu dinamiku.“ Genijalna mobilna obuka kompanije Weld Tech održava se u potpunosti u kombiju, čiji je enterijer u potpunosti redizajnirani tako da pružaju obuku za zavarivanje u kompaniji, štede dragoceno vreme putovanja kompaniji i omogućavaju im da se vrate u proizvodnju jednom kada završe sa obukom. Neupadljivi kombi putuje po Kosovu pružajući obuku svima koji ga traže, sve uz udobnost svog radnog mesta.

MI SMO JEDINI CENTAR ZA OBUKU NA KOSOVU KOJI NUDI OBUKE I SERTIFIKATE ZASNOVANE NA ISO-U U SARADNJI SA TUV RHEINLAND“, NAVODI EKREM.

“Do sada smo obučili preko 30 kandidata, od kojih je većina sertifikovana sa IS 9606.“
Ekrem naglašava da polaznici pozitivno reaguju na kombi. „Učesnici koje dobijemo dolaze iz svih vrsta porekla i iz različitih profesija. Udobno im je raditi u kombiju - to je kompaktan prostor i pruža im odličan osećaj da zaista unapređuju svoje tehnike zavarivanja. Zavarivanje je takođe u velikoj potražnji, postoji priličan interes i ljudi se ne ustručavaju da plate i učestvuju.“

U obližnjem selu u blizini malog grada na Kosovu, Suva Reke, Driton Kaqaniku, dvadesetogodišnji diplomac obuke za zavarivanje koji dolazi iz malog sela Dubrava, pažljivo spaja metalne delove i polira metalne površine. Odmorivši se od posla da nas pozdravi, kaže nam da ga je obuka inspirisala da nastavi sa karijerom u zavarivanju. „Obuka za zavarivanje mi je omogućila da naučim i teoriju i praksu i na kraju sam dobio sertifikat“, navodi Driton. „Veštine koje sam stekao pomogle su mi da nađem zaposlenje, a kada sam završio obuku, počeo sam da radim ovde u kompaniji [Ndertuesi shpk], koja mi je takođe omogućila da pohađam ovu obuku. „Sada sam srećan kada svako jutro putujem na posao i želim da mi zavarivanje bude profesija.”

WELD TECH JE ČLAN KLASTERA METALNE INDUSTRIJE I OBNOVLJIVE ENERGIJE NA KOSOVU (MIRECK)

čija ogromna mreža biznisa koja posluju u metalnoj industriji pomaže kompaniji Weld Tech da pronađe nove učesnike i dopre do zainteresovanih strana. MIRECK se takođe zalaže za profesiju zavarivanja, podižući svest o njenoj profitabilnosti, potražnji na tržištu i održivosti kao izboru karijere.

Poslednjih godina, metalna industrija na Kosovu se veoma razvila

I uvedeni su novi standardi kvaliteta, među kojima je EN 1090 upravo jedan od najvažnijih“, navodi Astrit Rexhaj, izvršni direktor MIRECK-a. „EN 1090 je obavezni standard za kompanije za izvoz koje traže nova tržišta u Evropskoj uniji, a da bi ga dobile, kompanije moraju imati zavarivače koji su sertifikovani.”

Astrit navodi da je, svestan ovih kriterijuma i napora kompanija članica MIRECK-a da pređu na međunarodno tržište, pa je stavio poseban fokus na podršku procesu sertifikovanja. „Uz podršku SDC-a kroz EYE projekat, kao i GIZ, sertifikovali smo više od 100 zavarivača sa EN ISO 9606“, kaže on.

Ali 2020. godine, kada je vlada uvela mere socijalnog distanciranja da bi suzbila širenje pandemije COVID-19, pojavili su se novi logistički izazovi, osigurati prevoz i mesta za učesnike postajalo je sve teže, a kada su proizvodne kompanije obezbedile svoje prostorije za obuku, proces učenja se poklopio sa proizvodnim procesima i stvorio neprijatnosti za ostale zaposlene. Aparati za zavarivanje su takođe skupi i kompanije su oklevale da ih iznajme za potrebe obuke. .

Tada je Weld Tech došao na ideju da stvori mobilni centar za obuku koji bi mogao da pruža obuku zavarivačima svuda na Kosovu. „U našoj industriji ovo je jedan od najinovativnijih projekata i bez oklevanja mogu da kažem da je ovo jedan od najvažnijih projekata za metalnu industriju, koji nudi fleksibilna rešenja za obuku i sertifikaciju koja će kompanijama pomoći da poboljšaju veštine svojih zaposlenih i da se prošire na međunarodna tržišta“, naglašava Astrit.

SDC-ov projekat EYE je prošle godine stupio u partnerstvo sa MIRECK-om kao deo naših dugoročnih ciljeva sistematskog razvoja dugoročnih partnerstava sa privatnim sektorom za podršku mogućnostima zapošljavanja i olakšavanju tranzicije na tržištu rada.

U EYE programu, smo prepoznali ogroman potencijal kompanije Weld Tech

Ali to je bio start-up koji nije imao mogućnosti da u potpunosti uloži u njihov poduhvat za mobilnu obuku. Podržali smo kompaniju Weld Tech u opremanju kombija najsavremenijom opremom za zavarivanje, zaštitnom opremom i industrijskim materijalima kako bi se polaznicima pružila najbolja obuka. Sada im pomažemo i da uvedu dve nove obuke za vizuelni pregled i ispitivanje zavarivanja bez razaranja - usluge koje su lokalne kompanije za obradu metala do sada morale da uvezu iz inostranstva..

“Podrška SDC-a bila je presudna za prilagođavanje na COVID-19 i stvaranje naše usluge u vidu mobilne obuke“, navodi Ekrem, vlasnik kompanije Weld Tech

“Proći kroz pandemiju nije bilo lako. Pomoć SDC & EYE je bila značajna za Weld Tech i izuzetno smo im zahvalni na tome. Sada težimo proširenju svojih kapaciteta u bliskoj budućnosti, nadajući se da ćemo biti u stanju da zaposlimo više osoblja i održimo više obuka.

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

Swiss Agency for Development and Cooperation SDC

EYE Enhancing Youth Employment